

سرمقاله

تصویب "راهبردهای توسعه بلند مدت منابع آب کشور" در هیأت وزیران در سال جاری را باید به فال نیک گرفت. بدین ترتیب این اقدام ارزشمند و شایسته، زمینه توسعه پایدار در صنعت آب و حراست از آب به عنوان مهم‌ترین عامل سازنده در راه عمران و آبادی را بیش از پیش فراهم می‌کند. امید است با اجرای این مصوبه، سرانجام مدیریت یکپارچه منابع آب در کشور، تحقق یافته و جامع‌نگری در کل چرخه آب جای بخش‌نگری‌های موجود در زمینه‌های آب کشور را، به خوبی آشکار می‌کند. وقتی قریب نود و دو درصد منابع آب شیرین کشور در بخش کشاورزی با بازده حدود سی درصد مصرف می‌شود؛ در شرایطی که بیش از سی درصد از آب تصفیه شده در شبکه توزیع آب شهری کم می‌شود و بالاخره هنگامی که نسبت تولید محصول کشاورزی به آب مصرفی فقط حدود شش صد گرم به هزار کیلوگرم می‌باشد، چاره‌ای جز اصلاح ساختار مصرف آب و استفاده موثر و بهینه از آن در بخش‌های کشاورزی، صنعت، خدمات و شرب وجود ندارد.

اگرچه مصوبه هیأت وزیران افق روشنی را برای مدیریت ملی آب کشور ترسیم می‌کند، ولی موفقیت در اجرای آن به هماهنگی، همدلی و هم‌فکری نهادها و دست‌اندرکاران صنعت آب بستگی دارد. در این راستا، مجله آب و فاضلاب ضمن تجلیل از اقدام هیأت وزیران با عنایت به رسالت خویش در بخش آب و فاضلاب شهری، نکات مهمی که در برنامه‌ریزی کلان این بخش باید مورد توجه قرار گیرد مطرح نموده و آمادگی خود را برای بحث پیرامون مطالب مطروحه و مصوبه مذکور اعلام می‌نماید.

ارزش آب به عنوان یک عطیه بزرگ الهی، به مراتب بیشتر از آن است که در هر نوبت فقط یکبار مورد استفاده قرار گیرد. بنابراین لازم است، در توسعه بلندمدت منابع آب استفاده چند باره از آن در سرلوحه برنامه‌ریزی‌ها قرار گیرد. هزینه‌های سنگین تأمین، انتقال، تصفیه و توزیع آب شهری از یک سو و محدودیت منابع آب قابل شرب از سوی دیگر، جداسازی آب آشامیدنی از آب بهداشتی را اجتناب‌ناپذیر می‌کند. بدیهی است وقتی که فقط کمتر از ۰/۵ درصد آب شهری از طریق آشامیدن و پخت و پز به بدن می‌رسد هیچ توجیهی برای تأمین تصفیه مابقی آب شهری با استاندارد آب آشامیدنی وجود ندارد.

مشکلات گسترده راهبری تصفیه‌خانه‌های بزرگ، هزینه بالای جمع‌آوری و انتقال فاضلاب و انعطاف‌پذیری سیستم‌های چندگانه و کوچک تصفیه فاضلاب در هنگام بروز حوادث از جمله عواملی است که استفاده از سیستم‌های غیر متمرکز جمع‌آوری، تصفیه و دفع فاضلاب در شهرهای بزرگ و بهره‌گیری از سیستم‌های منطقه‌ای تصفیه و دفع فاضلاب در اجتماعات کوچک را از نظر فنی، اقتصادی و بهداشتی به آسانی توجیه می‌کند.

آموزش همراه با تحقیق و توسعه از جمله امور مهمی است که در برنامه‌ریزی‌ها باید مورد توجه قرار گیرد. به عبارت دیگر، شرط اول در حفظ، نگهداری و بهره‌برداری صحیح از تأسیسات آبی، بهره‌گیری از نیروهای انسانی ماهر و مجرب برای راهبری آن است و تا زمانی که این مهم را در سرلوحه کار قرار ندهیم و عطش آموختن را برای توسعه و تکامل در صنعت ایجاد نکنیم هیچ تضمینی برای موفقیت اجرای برنامه‌ها وجود نخواهد داشت.

تشکیل نظام کنترل و مراقبت همراه با تدوین استانداردهای معقول و کاربری سلامت بهره‌برداری و راهبری تأسیسات آب را تضمین می‌کند. بنابراین شایسته است همزمان با ساخت تأسیسات و برنامه‌ریزی برای اداره و راهبری آن، تشکیلات مناسب برای نظارت و مراقبت از عملکرد صحیح آن ایجاد شود.